

HET EPOS VAN REINAART DE VOS

Lang geleden was het de gewoonte van alle dieren om op Pinksteren bijeen te komen rondom hun koning. Nobel de Leeuw. Die regeerde over het hele bos. Op deze bijeenkomst spraken niet alleen af wat men in het volgende jaar zou doen, maar de koning hield er ook een bijzondere rechtszitting. Hij luisterde naar beschuldigingen en klachten en deed vervolgens uitspraak.

Op een keer waren alle dieren aanwezig behalve Reinaart de Vos. Zijn vijanden zagen hun kans schoon en beschuldigden Reinaart van allerlei wandaden. Koning Nobel begon heel boos te kijken, totdat plotseling Grimbeert de Das zijn oom begon te verdedigen. Voor alle beschuldigingen vond hij aannemelijke verklaringen. Hij vertelde voorts, dat sinds Nobel een algemene wapenstilstand had afgekondigd en alle gevangen dieren had vrijgelaten, Reinaart kluizenaar was geworden en zijn tijd doorbracht met vasten, het geven van aalmoezen en bidden. Het zag er naar uit, dat Reinaart zou worden vrijgesproken. De diepe indruk die de verdediging van Grimbeert had gemaakt, ging echter volledig verloren, toen onverwacht Canticleer de Haan verscheen met op

een baar de verminkte overblijfselen van een kip. Met gebroken stem vertelde hij, dat Reinaart tijdens de algemene wapenstilstand in de pij van een monnik het kippenhok was binnengekomen en daar iedereen had overtuigd dat hij zijn leven had gebeterd. Toen Canticleer echter met zijn familie het bos was ingegaan, had Reinaart bijna al zijn kinderen verslonden. Deze gebeurtenis deed de stemming omslaan.

Bruun de Beer kreeg als één van de hoge edelen opdracht om Reinaart te dagvaarden onmiddellijk aan het hof te verschijnen teneinde zich te verantwoorden.

De boodschap van Bruun loopt ongelukkig af. Zijn trek in honing doet hem al te lichtgelovig luisteren naar de woorden van Reinaart. Hij raakt beklemd in een gespleten boom, wordt door een groot aantal dorpelingen bestookt. Hij weet, ernstig gewond, maar ternauwernood te ontkomen. Na overleg met de voornaamste edelen besluit Nobel, dat Reinaart voor de tweede keer zal worden gedagvaard. De wijze kater Tibeert krijgt hiertoe de opdracht. Tibeert wordt hartelijk door Reinaart ontvangen en vervolgens op dezelfde manier als Bruun om de tuin

geleid. Hij ontkomt ternauwernood uit het huis van een geestelijke. Reinaart had hem voorgespiegeld dat hij daar muizen zou kunnen vangen. Nieuw beraad volgt, de woede is groot. Grimbeert treedt naar voren en zegt dat Reinaart als ieder ander, recht heeft op een derde dagvaarding. Hij biedt aan dit zelf te doen. Zo geschiedt. Bij Reinaart gekomen spoort hij de vos aan gehoor te geven aan de dagvaarding. Als hij aan het hof verscheen, zou het hem misschien nog lukken er goed vanaf te komen, maar als hij thuis bleef dan zou de koning zeker zijn kasteel belegeren en hem en zijn familie uitmoorden. Zijn optreden schijnt de gewenste indruk te maken. Reinaart neemt afscheid van vrouw en kinderen en vertrekt met hem naar het hof. Ondanks alle welsprekendheid van Reinaart, verklaart de vergadering hem schuldig en veroordeelt hem tot de galg. Bruun, Tibeert en zijn aartsvijand Isengrijn de Wolf zullen het vonnis voltrekken en verwijderen zich om een galg op te richten. Intussen probeert Reinaart een plan te bedenken om te kunnen ontsnappen. Om tijd te winnen vraagt hij nederig verlov om zijn vele zonden in het openbaar te belijden, voordat hij voor zijn misdaden zal boeten.

Nieuwsgierig naar wat hij te zeggen zal hebben, verleent de koning hem graag verlov om te spreken. De openlijke biecht van Reinaart gaat over in een fantastisch verhaal. Eens heeft hij de koning het leven gered door een schat te stelen die samenzweerders hadden verborgen om troepen in dienst te kunnen nemen, waarmee ze de koning van de troon zouden kunnen stoten. De leiders van de samenzwering waren naast Isengrijn en Bruun ook zijn eigen vader. Met huichelachtige tranen betreurt Reinaart vervolgens zijn eigen lot. Hoewel hij anderen alles wilde vergeven, was er niemand die een goed woord voor hem wilde doen in een tijd van bittere nood.

De koningin is zo diep geroerd door de woorden van Reinaart, dat zij onmiddellijk voor vergiffenis pleit bij Nobel. Deze geeft toe, op voorwaarde, dat de vos hem de schat zal wijzen. Isengrijn en Bruun worden gevangen gezet. Reinaart geeft de nodige aanwijzingen om de schat te kunnen vin-

den en krijgt daarna verlof om een pelgrimstocht naar Rome te maken. Voor zijn vertrek vraagt hij ook nog een stuk van de huid van Bruun om er een knapzak van te maken en een paar sokken uit het vel van Isengrijn en zijn vrouw. De koning staat dit alles gaarne toe, want hij beschouwt deze dieren toch als lage verraders.

Belijn de Ram en Cuwaart de Haas zullen hem een eindje vergezellen. Terwijl Belijn geduldig buiten wacht, weet Reinaart de haas in zijn slot Maupertuus te lokken. Vrouw en kinderen begroeten Reinaart hartelijk en helpen hem daarna de haas te slachten en op te eten. De kop van het arme dier wordt in de knapzak van de huid van Bruun gestopt en aan Belijn als brief aan de koning mee teruggegeven. Reinaart vlucht met zijn gezin de wildernis in. Als Belijn terug is bij het hof, overhandigt hij de knapzak en vertelt dat hij Reinaart geholpen heeft bij het opstellen van de brief in de zak.

De woede van Nobel is grenzeloos als hij er de bloedende kop van de haas uithaalt. Belijn en zijn nakomelingen worden vogelvrij verklaard en de gevangenen worden in vrijheid gesteld. Koning Nobel zweert dat hij Reinaart zal overvallen in zijn kasteel en dat hij hem zal doen boeten. Grimbeert spoedt zich naar Reinaart om hem te vertellen dat de koning hem wil omsingelen en gevangen wil nemen. Hij raadt Reinaart aan naar het hof terug te keren. Tot opperste verbazing van alle dieren verschijnt Reinaart weer voor de koning en beklagt zich dat er zoveel gewetenloze lieden zijn, die hem ten onrechte van alles betichten. Als hij ziet dat hij een gunstige indruk maakt, waagt hij het om een Godsoordeel te vragen. Een gevecht

met de wolf zal moeten uitmaken of hij schuldig is of niet. De koning bewondert zijn houding en stelt vast, dat het oordeel de volgende dag gehouden zal worden. In de tussentijd laat Reinaart zich glad scheren en met boter insmeren, totdat hij zo glibberig mogelijk is. Door zijn listen weet Reinaart de overwinning te behalen. Om de gunst van de talloze toeschouwers te winnen, schenkt hij het leven aan zijn vijand. Na deze roemvolle strijd staat de koning op en verklaart Reinaart onschuldig aan alles waarvan hij is beticht.

Zolang Reinaart leefde, zou hij verder groot aanzien genieten.

